

**קורס התמכרויות
Addictions
73-315-01**

שם המרצה: ד"ר רויטל נאור-זיו

**סוג הקורס: הרצאה
שנת לימודים: תשפ"א סמסטר: ב' היקף שעות: 1 ש"ש**

א. מטרות הקורס:

- הסמינריון נועד להכיר לסטודנטים את סוגיית ההתמכרויות המהווה בעייה חברתית בארץ ובעולם. הקורס ידון בנושאים התיאורטיים הקשורים בבעיית ההתמכרויות השונות וכן בהיבטים הטיפוליים השונים.

ב. תוכן הקורס:

מהלך השיעורים:

במהלך השיעורים נתייחס להגדרת ההתמכרות, אבחון לפי DSM, הבחנתה מהתנהגויות קרובות אך שונות, ואת תסמיניה השונים. היכרות עם סוגי הסמים השונים, והשפעותיהם על המערכת המוחית, הפיזיולוגית והנפשית של הפרט

הקורס יעסוק באטיולוגיה להתמכרויות – תיאוריות פסיכולוגיות וחברתיות, וכן בסוגיות הקשורות לטיפול בהתמכרויות, הנחות יסוד של דרכי התערבות שונות, תוך הדגשת ההבדל בין גישות רפואיות לבין גישות אקסיסטנציאליסטיות המתייחסות להחלמה.

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

שיעור	נושא
1-2	הגדרת מאפיינים וסיווג התמכרויות שונות.
3-4	אבחון התמכרויות.
5-6	סוגי הסמים השונים והשפעותיהם על מערכות קוגניטיביות, נפשיות ומוחיות
7-8	המנגנון הניורוביולוגי להתמכרויות
9-10	מאפיינים אישיותיים, משפחתיים וחברתיים של המתמכר
10-13	אטיולוגיה: גישות פסיכולוגיות וחברתיות להתמכרויות

ג. חובות הקורס:

חובות / דרישות / מטלות:

- נוכחות מלאה בשיעורים וקריאת ספרות
- בחינה מסכמת

מרכיבי הציון הסופי:

בחינה מסכמת: 100%

ד. ביבליוגרפיה:

בוני-נח. ח. **תרמילאים וסמים**. י-ם: ישראל, הרשות למלחמה בסמים. ע"מ 118-139.

בלייך, א., אדלסון, מ. (2000). התמכרות כמחלה מוחית. **הרפואה**, 138, 454-458.

בקר, ה. (1985). חניכותו של מעשן המריחואנה. בתוך: ד' רוט, נ' נווה (עורכים), **היחיד והסדר החברתי**, עמ' 101-112. תל-אביב, ישראל: עם-עובד.

גבריאלי פריד, ב., וטייכמן, מ. (2008). **זהות האני בקרב מתבגרים ילדי אלכוהוליסטים**. חברה ורווחה, כ"ח, 311-328

כתב עת באולם 4 וגם אלקטרוני (114070)

גבריאלי-פריד, ב., רהב, ג., וטייכמן, מ. הימורים בקרב בני נוער בישראל. חברה ורווחה, ל, 1-24.

גור, ע. (2008). נשים מכורות לסמים. בתוך: ח. מהל, מ. חובב, מ. גולן (עורכים). התמכרויות, אלימות ועבירות מין, (עמ' 93-117). י-ם, ישראל: כרמל.

דנון, פ. שינפולד נ, (2011), **כולנו מכורים**, הוצאת רמות.

362.29 דנו.כל תשע"ב (1233016)

דר, ר., פרנק, ח., ולונטל, א. (2002). **התמכרות לסמים: מונח שעבר זמנו**. בתוך: חובב, מ. (עורך), טיפול ושיקום של נפגעי סמים בישראל (ע"מ 279-292). ת"א: צ'ריקובר.

E362.2938 טפו.וש תשס"ב (525076)

זקס, א. ופלד, ע. (2005). **גיבורות עצובות: תפיסתן העצמית של נשים החיות עם בן זוג המכור לאלכוהול**. חברה ורווחה, כ"ה, 223-24

כתב עת באולם 4 וגם אלקטרוני (114070)

מיכאל, א' (2007). **התמכרות והחלמה: סוגיות נבחרות בטיפול במתמכרים**. קריית ביאליק: אח.

שמור לפי מיכ.הת (1138033)

מיכאלי, נ., (עורך). (2007). **סוגיות בטיפול בנושא ההתמכרויות**, רמת גן: עמותת "אפשר", משרד הרווחה והשירותים החברתיים והרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול.

E362.29 סוג.בט תשס"ז (1138003)

פוגל, ש., ובוכבינדר, א. (2009). החור השחור: חווית הריקנות בקרב המכורים. חברה ורווחה, כ"ט, 2-3, 251-282.

פירני, ע. (2010). **טראומה, התמכרות וטראומה**. מכללת עמק יזרעאל, ישראל: הוצאת ספרים אקדמית יזרעאל.

E362.293 פיר.טר תש"ע (1186261)

פרוצ'סקה, ג. א', נורקרוס, ג. ק', דיקלמנטה, ק. ק. (2006). **להשתנות לתמיד**. י-ם: כרמל.

158.1 פרו.לה תשס"ו (1114673)

קאופמן, א. (2004). **פסיכותרפיה של אנשים עם התמכרויות**, קריית ביאליק: הוצאת "אח".

616.86 קאו.פס תשס"ד (588056)

קרול, מ. ק. (2005). **הטיפול בהתמכרות לקוקאין: גישה קוגניטיבית-התנהגותית**. ירושלים: הרשות למלחמה בסמים.

362.293 קרו.טפ תשס"ה (1068673)

קמינר, י., צוויג, נ. ומל, ח. (2002). הטיפול בנוער מתבגר נפגע סמים. בתוך: חובב, מ. (עורך), **טיפול ושיקום של נפגעי סמים בישראל** (ע"מ 149-161). ת"א, ישראל: צ'ריקובר.

קרמינצר, ר. (2004). **הורים, מתבגרים וסמים**. י"ם, ישראל: הרשות למלחמה בסמים.

רונאל, נ. (2000). תפיסת ההתמכרות כמחלה. חברה ורווחה, כ, 83-98.

רונאל נ. (עורך), (2012), **חולף עם הרוח – טיפול לפי תכנית 12 הצעדים**, הוצאת אוניברסיטת בר אילן.
E362.293 חול. עם תשע"ב (1225229)

רונאל, נ' (2002). **תכנית 12 הצעדים: יישומה באנ-איי ובמפגש הטיפולי**. בתוך מ' חובב (עורך) **טיפול ושיקום של נפגעי סמים בישראל** (עמ' 259-272). תל אביב: צ'ריקובר.
E362.2938 טפו. וש תשס"ב (525076)

שהם, ש., ואדד מ. (2005). **ריק ללא שובע**. תל אביב: בבל.
שמור לפי שהם.רי (1068080)

Albee, G.W., and Gullotta, T.P. (1997)(eds.). **Primary Prevention Works**. Thousand Oaks, CA: Sage.
616.8905 PRI 1997 (570154)

Best, D. (2010). **Mapping routes to recovery: The role of recovery groups and communities**. In R. Yates & M.S. Malloch (eds.), **Tackling addiction: Pathways to recovery** (32-43). London: Jessica Kingsley Publishers
אלקטרוני (2359962)

Best, D. (2012). **Addiction recovery: A movement for social change and personal growth in the UK**. Brighton: Pavilion.
שמור לפי BES (2362618)

Blaszczynski, A., & Nower, L. (2007). **Research and measurement issues in Gambling Studies: Etiological models**. In: G. Smith, Hodgins, D. C. & R. J. Williams (Eds.), **Research and measurement issues in gambling studies** (pp. 323-344). Elsevier: Academic Press.
ספר אלקטרוני (2423671)

De Leon, G. (2010). **The therapeutic community: A recovery-oriented treatment pathways and the emergence of a recovery-oriented integrated system**. In R. Yates & M.S. Malloch (eds.), **Tackling addiction: Pathways to recovery** (70-83). London: Jessica Kingsley Publishers
אלקטרוני (2359962)

Derevensky & R. Gupta (Eds.), 2004, **Gambling problems in youth: Theoretical and applied perspectives**. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers. Chapter 9 165-188.
א י ן

Gavriel-Fried, B., & Ajzenstadt, M. (2011). **Pathological women gamblers: Gender related aspects of control**. *Sex Roles*, 66, 128-142.
כתב עת אלקטרוני (135759)

Gavriel-Fried, B., & Derevensky, J. (2009). **The gestation and birth of the Law Prohibiting the Sale of Lottery Tickets to Israeli Minors** (Amendment to the Penal Code) – Some social policy Issues. *International Gambling Studies*, 9 (2), 135-149.
א י ן

Grant-Kalischuk, R., Nowatzki, N., Cardwell, K., Klein, K., Solowoniuk, J. (2006). **Problem gambling and it's impact on families: A literature review**. *International gambling studies*, 6, 31-60
א י ן

Griffiths, M. D., & Larkin, M. (2004). Conceptualizing addiction: **The case for a "Complex systems" account**. *Addiction Research & Theory*, 12, 99-102.
כתב עת וגם אלקטרוני (221138)

Isralowitz, R. (2004) **Drug Abuse: A Resource Handbook**, ABC-CLIO Publishers Chapters 1-4, pp. 1-154)

א י ן

Jacobs, D. J. (1986). A general theory of addictions: A new theoretical model. *Journal of Gambling Behavior*, 2, 15-31.

Kaminer, Y., & Godley, M. (2010). **From assessment reactivity to aftercare for adolescent substance abuse: Are we there yet?** *Child & Adolescent Psychiatric Clinics of North America*, 15, 577-590.

א י ן

Lora L. Passeti, L. L., Susan H. Godley, S. H., & Godley, M. D. (2012) Youth Participation in Mutual Support Groups: History, Current Knowledge, and Areas for Future Research, *Journal of Groups in Addiction & Recovery*, 7:2-4, 253-278

Orford, J. (2008). **Asking the right questions in the right way: The need for a shift in research on psychological treatments for addiction.** *Addiction*, 103 (6), 875-885.

כתב עת אלקטרוני (313386)

Parks, K. A., & Kennedy, C. L. (2004). Club drugs: **Reasons for and consequences of use.** *Journal of Psychoactive Drugs*, 36,3, 295-302.

כתב עת אלקטרוני (1161329)

Rhodes, T. (2009). **Risk environments and drug harms: A social science for harm reduction approach.** *International Journal of Drug Policy*, 20(3), 193-201.

כתב עת אלקטרוני (581939)

Rosenbaum, M. (2000). "Just say know" to teenagers and Marijuana. *Journal of HIV/Aids Prevention & Education for Adolescents & Children*, 3, 93-105.

Thom, B. (2010), **Women in recovery.** In R. Yates & M.S. Malloch (eds.), *Tackling addiction: Pathways to recovery* (52-69). London: Jessica Kingsley Publishers.

ספר אלקטרוני (2359962)

Ulman, R. B., & Paul, H. (2006). **The self psychology of addiction and its treatment.** New York: Routledge. (pp. 91-116).

א י ן

Van Wormer, K., & Davis, R.D. (2003). **Addiction Treatment: A Strengths Perspective.** Pacific Grove, CA : Brooks/Cole—Thomson.

שמור לפי VAN-WOR (585638)

Wahab, S. (2005). **Motivational interviewing and social work practice.** *Journal of Social Work*, 5, 5-60.

כתב עת אלקטרוני (1215164)

White, W. L. (2009). **The mobilization of community resources to support long-term addiction recovery.** *Journal of Substance Abuse Treatment*, 36 146–158.

כתב עת אלקטרוני (581938)

Winters, K. C., & Kaminer, K. (2008). **Screening and Assessing Adolescent Substance Use Disorders in Clinical Populations.** *J. Am. Acad. Child Adolesc. Psychiatry*, 47, 740-744.

כתב עת אלקטרוני (1223358)

Yates, R. & Malloch, M.S. (eds.)(2010), ***Tackling addiction: Pathways to recovery***. London: Jessica Kingsley Publishers.
אלקטרוני (2359962)

Young, K. (2009). ***Understanding online gaming addiction and treatment issues for adolescents***. *The American Journal of Family Therapy*, 37, 355-372.
כתב עת אלקטרוני (119189)